januari 2021 JAARGANG 45 NUMMER 2

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Haas en konijn op rode lijst

© De Faunabescherming

Colofon

ISSN 0166-5073
Argus is het tijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt twee keer per jaar toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via onderstaande IBAN.
Sympathisanten betalen € 5,- per jaar
Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie
Postbus 150, 6870 AD Renkum.
Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen:
donateurs.adm@faunabescherming.nl
Betalingsgegevens:
IBAN: NL72 TRIO 0338 5400 91
t.n.v. De Faunabescherming, Renkum.
Bij betaling vanuit het buitenland gelieve ook te vermelden: BIC: TRIONL2U

Secretariaat
Q. Hoogenboom
info@faunabescherming.nl
06-1601 0305
Postbus 150, 6870 AD Renkum

Penningmeester
Mw. I. v.d. Abeele
Korenbloemstraat 30, 6871 WE Renkum
0317-318 487

Bestuur
I.J. van den Abeele, Q. Hoogenboom, N.K. Koffeman, H.H. Niesen, G.S.L. Palsma-van Voorthuizen, N.H.M. Putman, E. Ros, K. van Velzen, S.H.D. Voss

Redactie
Eric Schoones, Quintijn Hoogenboom, Jeanco Lapiere Armande
argus@faunabescherming.nl

Fotografie: Harm Niesen, tenzij anders aangegeven.

Website
www.faunabescherming.nl
U vindt ons ook op Facebook en Twitter.

Lay-out en druk
Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Doelstelling
Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid.
Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het voeren van acties en campagnes tegen de hobbyjacht en voor betere wetgeving en onderzoek. Waar in het wild levende dieren in de knel komen, nemen wij het voor ze op, ook in juridische procedures.

Inhoud

Niko Koffeman **Redactioneel** | Een groen knollen-knollenland 3

Harm Niesen **Van het bestuur** | Geen jacht, tenzij 4

Harm Niesen | Zwanensucces 7

Quintijn Hoogenboom **Column** | Haas en konijn op rode lijst 8

Remco Stunnenberg **Interview** | Weg met het geweer, lang leve ProWild! 9

Redactie **Zwijnensociëteit** | Acties / gedicht / boekaankondiging 12

Stéphanie Palsma van Voorthuizen | Beter af in Luxemburg 14

Remco Stunnenberg | **Interview** *Thijs Devlin,* "Opvang van wilde dieren in nood is een morele plicht" 16

Remco Stunnenberg **Column** | Ban de wildlijst 19

Cathleen van den Akker **Jongerenpagina** | Dat is de jas van een dier, niet van een mens 20

Harry Voss | **De buit van de vos** 21

Ellen Putman **Kogelvrij** | Wolf 24

Omslagfoto: haas en konijn, Harm Niesen

* Links kunt u vinden op onze website, faunabescherming.nl/argus-2020-2

Een groen knollen-knollenland

Niko Koffeman

We hebben er allemaal als kind uit volle borst over gezongen: over haasjes die parmant in het kruidenrijk grasland zaten en hoezeer het ze verdroot dat er een jagerman kwam die een einde maakte aan dit plezier. Sindsdien is er veel gebeurd. De haas staat inmiddels op de rode lijst van bedreigde diersoorten, net als het konijn, maar ze zijn allebei nog steeds vrij bejaagbaar. Omdat de VVD van haar coalitiepartners eiste dat de hobbyjacht ongemoeid zou blijven in de nieuwe Wet natuurbescherming van 2017, en niemand in het kabinet iets durfde te ondernemen tegen dat bloedige dictaat.
De VVD is de grootste partij in de peilingen en haas, konijn, wilde eend, houtduif en fazant delven het onderspit.
Te midden van een pandemie van ongekende omvang, gevolg van hoe wij mensen omgaan met de dieren en de natuur, mogen Nederlandse kiezers zich op 17 maart opnieuw uitspreken over hoe het verder moet met mens en dier. Schrijf het kamerlid van uw keuze om hem of haar te wijzen op het belang dat u hecht aan een harmonieuze omgang met in het wild levende dieren en hoezeer het voor de lol doden van die dieren door jagers daar niet bij hoort. Een kleine moeite die groot effect kan hebben, veel Kamerleden zijn zich onvoldoende bewust van wat zich in het veld afspeelt.*
En kies voor een groen knollenknollenland, zonder raaigraswoestijnen en met kruidenrijk grasland. Uw keuze is bepalend voor de komende vier jaar, zorg ervoor dat de dieren niet opnieuw slachtoffer worden. Kent u faunabeschermers die zelf niet naar de stembus kunnen? U mag voor het eerst drie machtigingen benutten om hun stem te laten horen.

Weinig tegenspel op bloedig VVD-dictaat.

Is er ook goed nieuws? Jazeker, de maatschappelijke verontwaardiging over de sluiting van Kroondomein Het Loo en de onterechte subsidie die verleend wordt aan het Koninklijk jachtdepartement (tegenwoordig Departement Faunbeheer) voor de "openstelling van het Loo" is zo groot dat de koning dit jaar nauwelijks lol kon beleven aan zijn jachtpartijen op wilde zwijnen, en nauwelijks in het jachtveld gezien werd. Mogelijk is er sprake van voortschrijdend inzicht.

Is de koning tot inkeer gekomen?

Groot succes behaalden we bij de Haagse rechtbank die bepaalde dat er deze winter geen knobbelzwanen meer geschoten mogen worden in Zuid-Holland. Onder meer omdat jagers en boeren geen overtuigend bewijs kunnen leveren dat er een verband zou bestaan tussen de geclaimde schadebedragen en de mate van afschot van knobbelzwanen. Wij geven dit al jaren aan, maar langzaam begint het besef over de zinloosheid en wreedheid van de zwanenjacht terrein te winnen. Zie ook pagina zeven.
Nog meer goed nieuws? Krista van Velzen, bij velen nog bekend als een zeer activistisch (ex)kamerlid die regelmatig met ons op pas ging in het Kroondomein, is toegetreden tot ons bestuur, om de strijd voor de rechten van in het wild levende dieren te versterken.
We wensen u en de dieren een beter 2021, en we willen daar graag met u onze schouders onder blijven zetten!

** voorbeeldbrief via link onder de inhoudsopgave.*

Redactioneel

Harm Niesen

Geen jacht, tenzij

Onder dit motto, bijna een strijdkreet, hebben wij als toen nog Kritisch Faunabeheer, ons best gedaan alle natuur- en milieuorganisaties kleur te laten bekennen. Is die organisatie tegen plezierjacht, dus tegen het bestaan van een "wildlijst" en tegen het "beheer" door middel van afschot als ook maar iemand ergens schade vreest? Kiezen zij voor het principe van "Geen jacht, tenzij…"?

Wat inhoudt dat er voor het schieten of bestrijden van welk dier dan ook aan drie criteria voldaan moet zijn. Er moet sprake zijn van een groot probleem of gevaar, dat niet op een geweldloze manier kan worden opgelost. Het moet wetenschappelijk onderbouwd zijn, dat jagen/bestrijden wel binnen afzienbare tijd tot een oplossing leidt. Veel organisaties besloten uiteindelijk, hiermee akkoord te gaan. Maar de praktijk is weerbarstig. Nu, na meer dan 30 jaar, is er geen enkele terreinbeherende organisatie die zich aan dit principe blijkt te houden. Zelfs onder de niet-terreinbeherende vogel- en dierenbeschermers, die in naam zeggen "Geen jacht, tenzij… " te ondersteunen zijn er velen die de praktijk van de huidige jagers en bestrijders steunen.

Jacht in de gebieden van Natuurmonumenten…. daar is gemakkelijk een heel dik boek over te schrijven. In de jaren '70 heeft de Faunabescherming – toen nog Kritisch Faunabeheer - bij alle natuur- en milieuorganisaties heel veel actie gevoerd, om deze zich duidelijk uit te laten spreken over hun standpunt met betrekking tot jacht. Allemaal, uitgezonderd Staatsbosbeheer ("Wij hebben geen eigen mening, wij staan toe wat de wetgever heeft besloten toe te staan!") kozen ze uiteindelijk en na veel discussie voor het inmiddels fameuze standpunt: "Geen jacht, tenzij…… ". Tenzij er een groot maatschappelijk probleem is, dat niet op een geweldloze manier kan worden opgelost. En waarbij jacht het probleem wél kan oplossen. Jagers doen hun uiterste best om aan te tonen dat zulke gevallen zich in de praktijk ook echt voordoen. Als Faunabescherming vinden wij het een belangrijk onderdeel van onze taak om aan iedereen duidelijk te maken, dat zo'n situatie zich onder natuurlijke omstandigheden nog nooit heeft voorgedaan. Als iemand al van oordeel is dat de aantallen vossen, ganzen of muskusratten een probleem vormen, staat toch echt wel vast dat 15 of meer jaar intensieve bestrijding niet de beloofde sterke afname van de aantallen van die soorten heeft kunnen bewerkstelligen. Daarmee is die bestrijding, als het om vogelsoorten gaat, in strijd met de Europese Vogelrichtlijn. Die eist dat het schieten ook binnen redelijke termijn het beoogde resultaat oplevert. Wij vinden 15 jaar voor die "redelijke termijn" ruimschoots voldoende.

Maar daar zal een rechter zich over uit moeten spreken. Ook alle provinciale landschappen en organisaties als het Goois Natuurreservaat hebben zich aan het "Geen jacht, tenzij…" standpunt geconformeerd. Daarmee zeggen zij dus, tegen "plezierjacht", de jacht op de vijf soorten: wilde eend, fazant, konijn, haas en houtduif, te zijn. Die mogen onbeperkt en zonder enige andere reden dan het plezier van de jager geschoten worden. Gedragen al die organisaties zich daar ook naar? Absoluut niet. In de eerste plaats zit in ieder provincie elke terreinbeherende organisatie qualitate qua in de Faunabeheereenheid. Die eist in iedere provincie dat alle partijen vóór het benut-

Natuurorganisaties negeren de wil van hun leden.

ten en bejagen van de vijf wildsoorten zijn. Dat is ook de reden dat iedere Faunabeheereenheid uitsluitend door jachtliefhebbers wordt bevolkt. Mark van den Tweel, directeur van Natuurmonumenten, flirt in De Jager openlijk met hen: "We zullen de jagers nog hard nodig hebben".
12 jaar na de formulering van hun "Geen jacht, tenzij..." -standpunt hebben we het met veel moeite voor elkaar gekregen dat een commissie uit de Ledenraad van Natuurmonumenten mocht onderzoeken, wat dat nieuwe standpunt in de praktijk had opgeleverd. In welke gebieden van Natuurmonumenten de plezierjacht werkelijk was afgeschaft. De commissie, maximaal tegengewerkt door directie en regionale medewerkers, heeft geen enkele aanpassing van een jachthuurcontract boven water gekregen! Naast het toestaan van de plezierjacht, werken Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de Landschappen, allemaal volop mee aan de zinloze bestrijding van muskusratten, vossen en ganzen. Een paar jaar geleden bleek uit een enquête onder de leden, dat dezen in grote meerderheid ook geen jacht wilden in de gebieden van Natuurmonumenten. En weer zei Natuurmonumenten met die wil van de leden rekening te willen houden. En weer veranderde er in de praktijk niets. In woorden zegt Natuurmonumenten voor haar leden te kiezen, in werkelijkheid gehoorzaamt zij slaafs de boeren en de jagers. Natuurmonumenten en haar bevriende provinciale organisaties staan de ongebreidelde en puur egoïstische jacht op de vijf wildsoorten zonder beperkingen toe én gaan bovendien akkoord met de volstrekt zinloze en meestal illegale bestrijding van beschermde ganzensoorten zoals de brandgans, kolgans en grauwe gans. Is dat wat de leden willen? Zéér onwaarschijnlijk. Maar Natuurmonumenten doet er in het openbaar volledig het zwijgen toe. De leden weten, net zo min als in de jaren '70 van de vorige eeuw, hoezeer Natuurmonumenten nog steeds verweven is met de wereld van de plezierjagers.

Het haasje

Jagers zijn niet van plan de jacht op konijnen en hazen te staken, ook al vraagt de Tweede Kamer daar om (*Trouw*, 6 november). Alle hazen worden uit de weilanden voor mijn huis geschoten. Ik stapte gisteren weer eens op een paar van die jagers af. Hun antwoord: "Het is maar één haasje voor Kerstmis." Maar de volgende dag loopt er weer een jager. Alleen vanochtend al hoorde ik tientallen schoten links en rechts vanuit de weilanden komen. En allemaal geven de jagers hetzelfde antwoord: hun kerstmaaltijd, en: mooi stukje scharrelvlees. Je staat daar in je lachwekkende eentje te argumenteren tegenover een stel mannen met geweren en hun dode buit. Buit die ze op lafhartige wijze hebben verkregen want op de kaalgeschoren weilanden kan een haas zich niet verschuilen. Ik wil ook haas met Kerstmis, daar heb ik recht op, niet op mijn bord, maar levend voor mijn deur.

Bibi Dumon Tak *Waterland*

Wildlijst

Van oudsher kent de Nederlandse jachtwetgeving een zogenaamde "wildlijst", met soorten waarop jagers graag schieten. Er zijn er toch genoeg van, ze zijn lekker, of zoals bij de snippen vroeger: voor de sportieve uitdaging, ze zijn moeilijk te raken.

Niet iedereen realiseert zich dat, maar jacht valt onder het begrip "sport". Jagen is een recreatieve bezigheid: het kost de beoefenaar ervan een aanzienlijk bedrag per jaar en de jager doet het ter ontspanning. Vrijwillig; niemand dwingt hem of haar. Alle Nederlandse overheden, van gemeente en provincie tot Eerste en Tweede Kamer vinden het volkomen acceptabel dat mensen voor de lol wilde dieren doodschieten. Dat is vreemd.

Aan de ene kant is de hele nationale wetgeving erop gericht dit onmogelijk te maken. Aan de andere kant heerst in de politiek nog steeds de mening dat de mens boven de dieren is geplaatst en daarom zonder enige verantwoording gerechtigd is om dieren naar eigen inzicht wel of niet te doden. Of zoals een belangrijk Tweede Kamer-lid van de VVD ooit verkondigde: "Als ik zin heb om een hond dood te schoppen omdat zijn gedrag mij niet bevalt, heb ik daar het volste recht toe". Als Faunabeschermers hebben we deze meneer Waalkens héél erg duidelijk gemaakt hoe laakbaar wij zijn standpunt vonden. Met als enige reactie een poging tot fysiek geweld. Toegegeven, dit is al een tijd geleden.

Wildlijst is in strijd met doel van de Wet natuurbescherming.

Maar feitelijk is er in de houding van de jachtgezinden in al die jaren niets veranderd. Jagers doen er alles aan en spenderen miljoenen euro's per jaar om de bevolking ervan te doordringen dat jacht, behalve genot voor de individuele jager, ook nut heeft voor de gemeenschap. Gek en dom genoeg trappen hele bevolkingsgroepen daar nog in ook. Van een geschoten vos of gans kan je toch geen last meer hebben? Dieper nadenken is teveel gevraagd… Merkwaardig, want vrijwel iedereen in dit land vindt dat je zonder enige noodzaak een dier niet mag doden, Dat is ook in alle wetgeving vastgelegd. Met slechts één uitzondering: de "wildlijst".

Natuurlijk is het hele idee van een "wildlijst" volstrekt in strijd met het doel en de uitleg van de Natuurbeschermingswet. Het staat er nu niet meer letterlijk in, dat durft men niet, maar er is sinds de oude Jachtwet wat dat betreft niets veranderd: de wildlijst is samengesteld op grond van "de wens van de jagers om een soort te bejagen". Letterlijk. Refereren aan de "gunstige staat van instandhouding " verandert daar niks aan. Want volgens de definitie kan er bij een sterke achteruitgang van een soort nog steeds sprake zijn van een gunstige staat van instandhouding. Pas als een soort dreigt uit te sterven, komt die gunstige staat van instandhouding wellicht in gevaar. Maar de onduidelijkheid blijft: plaatselijk uitsterven? Regionaal? Landelijk? Op wereldschaal? Hoe en door wie wordt dat op tijd vastgesteld? Niet dus… Het gaat per definitie fout: als wordt vastgesteld dat de staat van instandhouding ongunstig is, is het te laat!

Volgens de wet moet iedere individuele jager dit monitoren… Dat kan hij niet en dat probeert hij niet eens. Hij zou een wildsoort, zoals de wilde eend, dus niet moeten schieten als die soort in zijn jachtveld sterk achteruit gaat. Dat kan hij helemaal niet vaststellen en bovendien zegt de stand in een individueel jachtveld helemaal niets over hoe het met de soort in een groter gebied gaat. Het is een dode letter in de wet. Een dooddoener. Een jager is en blijft iemand die voor niets anders dan zijn eigen plezier dieren doodschiet. Dat zou in een beschaafd land als een ernstige misdaad moeten worden beoordeeld. Iedereen die dat goed praat, inclusief Carola Schouten, is daaraan medeplichtig. En dus ook strafbaar.

Dat de wilde eend in aantallen achteruit gaat, is evident. De vraag is of dat ernstig is. Ik denk het niet. Tegenover de matige achteruitgang van de wilde eend, staat de enorme toename van zijn dubbelgangersoort, de krakeend. Die stelt dezelfde eisen aan zijn habitat en mag niet geschoten worden. Of de jacht een belangrijke oorzaak is van de achteruitgang van de wilde eend en van de toename van de krakeend, is wetenschappelijk niet vast te stellen. Alles verandert uiteraard continu, ook de aantallen van de verschillende diersoorten. Dat is onvermijdelijk. Er bestaat echter geen enkele noodzaak om wilde eenden in enorme aantallen te schieten - niemand weet hoeveel, schattingen van de jagers zelf zeggen helemaal niks! - en dat moet dus, onafhankelijk van toe- of afname, gestopt worden.

Wildlijst: doden voor je plezier.

Hazen en houtduiven nemen snel in aantal af, evenals in principe voor de jacht uitgezette en dus niet echt inheemse soorten als konijn en fazant. Alle soorten op de "wildlijst" gaan dus sterk achteruit. Daarmee vervalt het oude argument om ze zonder enige restrictie te bejagen omdat er toch meer dan genoeg zijn. Een argument overigens, dat zal inmiddels duidelijk zijn, waarmee wij het volstrekt oneens zijn.

Zwanensucces

Harm Niesen

De provincie Zuid-Holland heeft in 2019 toestemming gegeven om knobbelzwanen af te schieten. Deze vogels zouden in de hele provincie ernstige schade toebrengen aan grasland.

Ondanks maatregelen om knobbelzwanen met geweldloze middelen te verjagen, vinden de provincie en de Faunabeheereenheid de schade onaanvaardbaar hoog. Daarom geeft de provincie toestemming om de strikt beschermde knobbelzwaan met afschot te verjagen als zij zich in groepjes van vijftien of meer op grasland bevinden. De Faunabescherming heeft tegen deze provinciale ontheffing direct bezwaar aangetekend. Dat resulteerde eerder al in twee voorlopige voorzieningen - een soort kort geding - bij de rechtbank in Den Haag, die beiden door de Faunabescherming werden gewonnen. Afgelopen vrijdag werd bekend, dat we de zaak ook in bodemprocedure gewonnen hebben. Beroep bij de Raad van State is voor de provincie nog een optie, maar in ieder geval mogen er deze winter in Zuid-Holland geen knobbelzwanen worden geschoten.

Kleine zwaan

De rechtbank oordeelt dat ons argument dat bij dat afschot de veiligheid van de sterk bedreigde kleine zwaan niet kan worden gegarandeerd, doorslaggevend is. De kleine zwaan komt 's winters regelmatig samen met de knobbelzwaan voor in gemengde groepen. De zeer verstoringsgevoelige kleine zwaan kan door het lawaai van een schot gemakkelijk tot op 500 meter afstand verstoord worden. Iedere vorm van verstoring bij een soort die zo bedreigd is, is bij Europese wetgeving verboden. De rechtbank is met ons van oordeel dat het voor jagers onmogelijk is te beoordelen of er zich binnen de verstoringsafstand één of meerdere kleine zwanen bevinden. Zelfs voor geoefende vogelaars is dat niet eenvoudig, zeker niet onder slechte lichtomstandigheden en zeker niet als het om onvolwassen zwanen gaat.

Knobbelzwaan verjaagt twee kleine zwanen.

Ook stelde de rechtbank De Faunabescherming in het gelijk op het punt van het ontbreken van een overtuigende relatie tussen de hoogte van de geclaimde schadebedragen en de mate van afschot van knobbelzwanen. Meer knobbelzwanen leidt volgens de schadegegevens niet automatisch tot meer schade aan overjarig grasland en meer afschot leidt niet tot lagere schadeclaims. Wij hebben – opnieuw - geprobeerd aan te tonen dat schade door begrazing van ganzen en zwanen aan grasland in de wintermaanden helemaal niet bestaat, maar dit werd helaas niet overgenomen door de rechtbank. Wij voeren dit al jaren aan, maar vorig jaar werd het nog eens duidelijk bevestigd in een onderzoek door Altenburg en Wymenga dat in opdracht van de provincie Friesland was uitgevoerd. Misschien was de rechtbank huiverig om dit recente onderzoek in haar oordeel mee te nemen, maar in ieder geval is deze winter het schieten van knobbelzwanen in Zuid-Holland verboden.

Schade aan grasland is een fabel.

Haas en konijn op rode lijst

Quintijn Hoogenboom

Column

Terwijl de wereldbevolking de 8 miljard nadert en de bevolking van Nederland 17,5 miljoen, gaat het zo slecht met de hazen en konijnen in Nederland dat ze op de rode lijst van bedreigde dieren geplaatst zijn. En dat kan uiteraard onmogelijk los van elkaar gezien worden.

Om al die mensen te voeden – zijn met overefficiënte landbouw voor een zeer hoge productiviteit weilanden verworden tot Engelse raaigraswoestijnen, en op maisakkers is naast mais voor ander leven vrijwel geen ruimte meer. Door zware landbouwmachines, die de grond laten inklinken, door overbemesting en het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden de omstandigheden voor al het in, op en boven de grond aanwezige leven verpest- van de wormen en de insecten tot aan de hazen en de weidevogels. En om de laatste procenten van het land te benutten verdwijnen bosjes, ruige akkerranden en vergeten hoekjes, en daarmee ook veel dieren en planten.

Haas en konijn op de rode lijst is signaal van slechte biodiversiteit.

In de Romeinse tijd leverde de landbouw meer dan 10 keer zoveel energie (in de vorm van voedselcalorieën) op dan er door arbeid van mensen en ossen werd ingestopt. In de moderne landbouw wordt er 10 keer meer fossiele energie gebruikt dan uiteindelijk aan voedselcalorieën op ons bord komt. Zo heel efficiënt is onze huidige landbouw dus niet.

Terwijl de jagersvereniging de tellingen van de zoogdiervereniging, die de rode lijst vaststelt, in twijfel trekt, en vindt dat er nog voldoende konijnen en hazen zijn om op te jagen, rijst de vraag of het door de jacht komt dat deze diersoorten op de rode lijst zijn terechtgekomen.

Het complete antwoord kan niemand geven, maar zowel de hierboven beschreven teloorgang en verarming van hun leefgebied, als de plezierjacht doen de hazen geen goed. De mens wil altijd graag één oorzaak aanwijzen, maar in onze complexe wereld zijn het meestal meerdere oorzaken tegelijkertijd die tot een probleem leiden. Dat haas en konijn op de rode lijst zijn gekomen is een duidelijk signaal van de dramatisch slechte toestand van onze biodiversiteit. Eerder zijn soorten als patrijs en korhoen tot de rand van uitsterven gebracht in ons land, mede doordat ze intensief bejaagd werden. Het laatste korhoen in het Kroondomein werd door hofjagers geschoten.

Daarom, maar meer nog om de reden die Harm Niesen op pagina's vijf en zes beschrijft, is het noodzakelijk dat de politiek de plezierjacht beëindigt door alle soorten: haas, konijn, wilde eend, houtduif en fazant, van de "lijst van bejaagbare soorten" af te halen. Een meerderheid van de Tweede Kamer vroeg al om dat voor haas en konijn te realiseren. Het is nu een kwestie van doorpakken en het is zaak de gehele plezierjacht naar de eeuwige jachtvelden te helpen. Mail of schrijf jouw favoriete kamerlid hierover, zie ook de oproep op pagina drie.

Weg met het geweer, lang leve ProWild!

Tekst: Remco Stunnenberg
Beeld: Remco Stunnenberg en ProWild

'Veilig op weg, daar jagen wij voor', met die goedkope leus trachtte de jagersvereniging in oktober vorig jaar de automobilist op de Veluwe voor zich te winnen. Er bestaat echter iets veel mooiers en effectievers dan het jachtgeweer: een honderd procent diervriendelijk wilddetectiesysteem dat luistert naar de prachtige en toepasselijke naam ProWild.

Gert Hamberg

Wildaanrijdingen zijn een wereldwijd probleem dat nog ieder jaar met circa zes procent toeneemt. De materiële schade bij aanrijdingen is enorm. Maar veel erger nog is het persoonlijke- en het dierenleed én het verlies van de biodiversiteit. De oorzaak van deze aanrijdingen laat zich raden: veel wegen doorkruisen natuurgebieden waar dieren zoals marterachtigen, dassen, vossen, zwijnen, reeën en edelherten migreren. Wilddetectiesysteem ProWild signaleert dieren die op het punt staan de weg over te steken en activeert vervolgens signaleringsborden. Weggebruikers worden hierdoor gewaarschuwd voor mogelijk overstekende dieren en zullen hun snelheid minderen en oplettend deze locatie passeren. Hierdoor kunnen de dieren veilig oversteken en worden aanrijdingen voorkomen.

Hoe werkt dit dynamische wilddetectie systeem exact?

"Wilde dieren hebben vaak een vaste route en een plek waar ze de weg oversteken", legt Gert Hamberg, grondlegger en eigenaar van ProWild, uit: "Aan beide kanten van de weg wordt een hek geplaatst waarmee het wild naar de opening voor de oversteek wordt geleid . Zodra het wild de oversteek nadert, wordt het gedetecteerd door een sensor en specifiek ontwikkelde software. Vervolgens wordt het verkeer op de weg op tijd gewaarschuwd door het waarschuwingsbord voor overstekend wild. Hierop gaan de lichten knipperen en er wordt een springend hert en een maximumsnelheid van 50 kilometer per uur aangegeven."

Ontsnipperen en verbinden van natuurgebieden is een must.

In 1998 ontwikkelde Hamberg zijn eerste wilddetectiesysteem; dit werd langs de N309 bij 't Harde geplaatst. Om verschillende redenen kreeg dit project niet direct een vervolg. Maar ondertussen nam het aantal aanrijdingen met overstekend wild toe en

Interview

Hamberg nam het besluit toch iets te doen tegen het leed voor mens en dier. Samen met enkele partners ging hij aan de slag met het verder ontwikkelen van het wilddetectiesysteem. Het resultaat is een uitermate functioneel systeem dat vandaag de dag op veel locaties, waaronder ook een aantal in het buitenland, wordt toegepast.

Natuurlijk evenwicht

"Voor het natuurlijk evenwicht en voor de biodiversiteit is het belangrijk dat verschillende diersoorten zich vrij kunnen bewegen tussen bos-, weide- en watergebieden", vervolgt Hamberg. "Dat maakt de noodzaak om natuurgebieden te ontsnipperen en met elkaar te verbinden steeds groter."

"Sinds het allereerste systeem in 1998 hebben we bepaald niet stil gezeten en is ProWild verder doorontwikkeld. Zo kan je nu ook op afstand contact maken met het systeem, live meekijken én terugkijken. Ook kunnen we nu heel eenvoudig alle data uit het systeem halen. Hoeveel wild is er overgestoken in de afgelopen maand, week, dag? Dat maakt ook dat we veel beter kunnen aantonen dat proWild doet wat het moet doen. Je kijkt gewoon rechtstreeks met het systeem mee."

Gelderland telt de 'heetste' hotspots van Nederland.

Zo kijken we tijdens ons gesprek naar beelden van een detectiesysteem in Diepenheim, in Overijssel. Het plaatsje is een centrum voor beeldende kunsten en staat bekend om zijn kastelen en havezaten. Lange tijd had Diepenheim echter ook een wat minder goede reputatie: het was, met jaarlijks tot veertig aanrijdingen met reeën, dé hotspot van Overijssel, waar het risico op aanrijdingen met wilde dieren groot is. We zien dat het systeem aanslaat. Vervolgens zien we hoe een automobilist afremt, waarna drie reeën de weg veilig passeren.

Wolven

"Recentelijk hebben we ook nog in België een dergelijke hotspot voorzien van ons systeem", vervolgt Hamberg. "Daar vonden jaarlijks zo'n 20 aanrijdingen plaats. Sinds de installatie van ProWild nog maar één. Dat betrof een wild zwijn dat, als gevolg van een fout van de aannemer, onder het hek kon doorkruipen. Ook zijn we in België bezig met het aanleggen van tijdelijke voorzieningen om aanrijdingen met wolven te voorkomen. Ze willen op die locatie uiteindelijk een tunnel of een ecoduct aanleggen, maar tot die tijd maken wolven daar gebruik van ProWild. Verder wordt er momenteel gekeken naar een aantal specifieke locaties gericht op de wilde kat, die eveneens aan een opmars bezig is. Op dat vlak zijn we met drie projecten bezig: twee in Duitsland en één in eigen land. Moest

ik een jaar of vijf geleden enorm mijn best doen om het systeem bij provincies aan de man te brengen, tegenwoordig gaat dat een stuk eenvoudiger. Overheden zien wat het systeem doet. Het functioneert goed en levert dubbel en dwars zijn geld op."

Hamberg maakt een eenvoudige rekensom, waarbij hij uitgaat van een locatie met gemiddeld vijftien aanrijdingen per jaar. De gemiddelde materiële schade per wildaanrijding bedraagt volgens recente cijfers uit Duitsland € 2.485. Hier komen de kosten voor bijvoorbeeld de inzet van hulpdiensten, schade door wegafsluitingen, de inzet van weg- en faunabeheerders, ziektekosten, etc. nog bij. Hamberg: "Daarvan zijn geen exacte cijfers bekend, maar het totale schadebedrag zal hierdoor vermoedelijk ca. € 5.000,- zijn. Dit betekent dat er per locatie, met de aanleg van een wildwaarschuwingssysteem dus jaarlijks ongeveer € 75.000,- aan maatschappelijke schade wordt voorkomen. Met onze nieuwste generatie systemen hebben we vanaf 2011 meer dan 1200 ongevallen kunnen voorkomen, waarmee de maatschappij ca. € 6.000.000,- aan schade bespaard is geblieven. Dat is een reductie van meer dan negentig procent. Daarmee hebben we in de afgelopen jaren bewezen dat we een zeer goede oplossing kunnen bieden voor een groeiend probleem."

Goedkoop en doortrapt

Uiteraard vragen we Hamberg ook specifiek naar de Veluwe, een streek met niet alleen veel wild maar ook de plek waar de Jagersvereniging in oktober vorig jaar de sympathie van de automobilist trachtte te winnen met de goedkope en doortrapte leus *Veilig op weg, daar jagen wij voor.* "Gelderland telt nog altijd de 'heetste' hotspots van Nederland", zegt Hamberg. "Maar helaas staan daar nog altijd overwegend statische waarschuwingsborden. Op die manier legt de provincie alle verantwoordelijkheid en risico bij de weggebruiker. En dan te bedenken dat het wilde dier volgens de Europese flora- en faunawet beschermd is. Met andere woorden, juridisch gezien heeft een beheerder de plicht om te kijken hoe hij aanrijdingen met wild kan voorkomen. Pas als hij echt geen andere oplossingen ziet, mag de beheerder grijpen naar het geweer. Ik vraag me af in hoeverre ze op de Veluwe andere oplossingen hebben onderzocht..."

Redactie

Actie!

Kogelvrije vestjes

Op 1 juli j.l. hebben actievoerders van de Faunabescherming en de Zwijnensociëteit de wilde zwijnen, gemaak van schroot, een kunstwerk van Patrick Visser, op de rotonde bij de Julianatoren in Apeldoorn voorzien van kogelvrije vestjes. Daarmee protesteerden ze tegen het massale afschot van de zuigelingen dat 1 juli begon. Het kunstwerk vormde de ideale blikvanger om de jaarlijkse Herodesjacht op de pasgeborenen in beeld te brengen.
Harry Voss, bestuurslid van de Faunabescherming en voorzitter van de Zwijnensociëteit: "Jagers schieten de jonge zwijntjes, midden in de zoogtijd letterlijk aan flarden. We hebben zelfs een melding gekregen dat zo'n jong dier letterlijk doormidden werd geschoten met de dumdum kogels die jagers gebruiken."

Jaarlijkse afsluiting Kroondomein

Bij de ingang van Kroondomein Het Loo vroeg een kleine groep faunabeschermers op 13 september aandacht voor de jaarlijkse afsluiting van het Kroondomein van 15 september tot 25 december.
Die sluiting is in strijd met de subsidievoorwaarden en louter bedoeld om de jacht op wilde zwijnen door leden van de koninklijke familie en hun jachtgasten te faciliteren. Pottenkijkers zijn niet welkom tijdens deze bloederige jachtpartijen die zonder nut of noodzaak zijn.
De Faunabescherming heeft bezwaar aangetekend tegen de subsidieverlening aan het Koninklijk Huis en het Koninklijk Jachtdepartement.

Overigens lijkt het erop dat er dit najaar niet is gejaagd door de Koning in het Kroondomein.

Lawaai-actie tegen illegaal bijvoeren

Met een lawaai-actie protesteerde De Faunabescherming op 12 december j.l. tegen de zwijnenjacht op de Veluwe. Tevens werd een verbod op bijvoeren geëist. De Faunabescherming wil, symbolisch, de dieren dieper het bos injagen, zodat de jagers ze niet meer kunnen vinden.
Jagers lokken op zeer grote schaal herten, reeën en zwijnen naar plekken nabij een hoogzit of een jachthut door er voer neer te leggen. Niet een handje mais, zoals enkele dagen voor het tellen van het wild of zogenaamd noodzakelijk afschot is toegestaan, maar kruiwagens vol met mais, aardappels, appels enzovoorts. Het blijft momenteel vaak gewoon liggen, omdat er ruimschoots ander voedsel voorhanden is in de bossen van de Veluwe.

Overschaduwd

Beeld: Remco Stunnenberg

Ik wilde 't zwijn in dichtvorm portretteren
en had me o zo graag gedetailleerd
op elk aspect van 't dier geconcentreerd
om met respect zijn ziel te detecteren

De frislingen, de baggen en de beren
Hoe vaak al heb ik zo geëngageerd
en toegewijd, nieuwsgierig geprobeerd
ze hier in alle rust te observeren?

Maar in dit rijk van bomen en struwelen
werd ik bij elke poging meer en meer
gedwongen om mijn aandacht te verdelen

Want zwarter dan de nacht viel keer op keer
hier over de te schetsen taferelen
de schaduw van een man met een geweer

© Aad van der Waal, mei 2020

Zwijnensociëteit

Boek over het wilde zwijn

Samen met dichter Aad van der Waal en natuurfotograaf en schrijver Remco Stunnenberg werkt Harry Voss aan een boek waarin zijn geliefde wilde zwijn centraal zal staan.

Het boek wordt een bundeling van foto's, gedichten en achtergrondverhalen en kan gezien worden als een ode aan het wilde zwijn. Ook worden er persoonlijke anekdotes opgenomen in dit werk dat later dit jaar het levenslicht zal zien. Eerder al, op 1 april 2018 om precies te zijn, richtte Harry Voss, ex-raadslid voor de Partij voor de Dieren in Apeldoorn en bestuurslid van De Faunabescherming, maar bovenal man van actie, De Zwijnensociëteit op. Deze sociëteit komt op voor het welzijn van het wilde zwijn, in woord, beeld én daad! Én spreekt zich expliciet uit tegen de jacht! Altijd én overal!
Het boek past uitstekend in deze lijn. "Ik kan mijn liefde voor dit prachtige dier, de nozem van het bos, niet genoeg verspreiden," zegt Harry. "Ik ben dan ook blij met dit boek in wording. Autoriteiten moeten anders naar de wilde zwijnen gaan kijken. Hopelijk kan dit boek daaraan bijdragen."

De exacte publicatiedatum is nog niet bekend. Uiteraard houden we u op de hoogte.

Beter af in Luxemburg

Als er een reisbureau voor vossen zou bestaan, dan gingen deze massaal naar Luxemburg. In Nederland staat de vos helaas nog steeds op de landelijke vrijstellingslijst. Dit houdt in dat ze het hele jaar mogen worden gedood.

Stéphanie Palsma van Voorthuizen

De voorwaarde is, dat er in het huidige of het komende jaar in ieder geval aan één perceel schade is, of zelfs maar dreigt aan landbouw en/of fauna.
In Soest vonden buren laatste een hert zonder hoofd. Ondanks dat het in een losloopgebied voor honden was, stond de WildBeheerEenheid (WBE) meteen te popelen om de schuldigverklaarde vos te bejagen.

Foto's: Rein Hofman

Naast de bejaging van vossen met het geweer is het in Nederland ook toegestaan om vossen met een kastval of vangkooi te vangen. De minimale 40 ha-regeling zoals het geval is bij geweershot, geldt dan niet. Vangkooien of kastvallen mogen ook binnen de bebouwde kom gebruikt worden.

De jagerslobby heeft de wetgever ervan kunnen overtuigen dat de vos zich door onnatuurlijke dichtheden in ons landschap heeft ontwikkeld tot een onnatuurlijk roofdier, dat kwetsbare diersoorten extra schade toebrengt. Natuurlijk wordt ook het uitgekauwde argument van gevaar voor kippen- en eendenhouderijen gebruikt (vrije uitloop, Freiland), 'zelfs als ze acceptabel uitgerasterd zijn'. Tenslotte voert de jagerslobby aan dat vossen getalsmatig niet in staat zijn om de ganzen

populatie in Nederland te reduceren of op peil te houden, ook niet als ze niet bejaagd zouden worden, dus kan je ze net zo goed afschieten. Logica van de koude grond natuurlijk, maar het werkt wel in de Tweede Kamer.

Al zes jaar op een rij succes voor de vos in Luxemburg

Sinds 2015 heeft Luxemburg de vos uitgesloten van hun lijst met bejaagbare soorten. Deze lijst wordt jaarlijks vernieuwd, dus repeterend succes. De Luxemburgse jachtvereniging voorspelde natuurlijk een sterk toenemende vossenpopulatie en een toename van de overdracht van wildziekten. Geen van hun voorspellingen is echter uitgekomen. Sinds het jachtverbod van kracht is, is de besmetting met de zogenaamde vossenlintworm *(Echinococcus multilocularis)* zelfs afgenomen. De jagersvereniging noemt het argument van de verspreiding van de vossenlintworm inmiddels niet meer.

Wat jagen doet met vossenpopulaties

In de drie jaar na het verbod in Luxemburg schoot de aanliggende Duitse provincie Saarland, die even groot is als Luxemburg, ongeveer 12.000 rode vossen. De jacht had echter geen significante gevolgen voor het totale aantal vossen in de regio. Zowel in Luxemburg als in Saarland zijn de populatiegroottes ongeveer hetzelfde gebleven als in de vier jaar vóór het verbod. Dit bevestigt de bevindingen van verschillende wetenschappelijke studies, die aantonen dat intensieve jacht de populatie vossen op middellange termijn niet vermindert. Vossen reageren toch echt met grotere aantallen nakomelingen op intensieve jacht. Leeggeschoten vosgebieden worden al snel weer bezet door immigranten uit aangrenzende gebieden.
Het departement voor natuur- en bosbeheer van Luxemburg heeft geen problemen kunnen vaststellen die voortvloeien uit het jachtverbod op vossen.

Geen argumenten meer voor de vossenjacht

De situatie in Luxemburg bewijst dat er geen goede argumenten zijn voor de vossenjacht. De Duitse *"Aktionsbündnis Fuchs"* publiceerde een paar jaar geleden een korte samenvatting, waarin de vaak gebruikte argumenten voor de vossenjacht

nader worden bekeken. Hun uitleg sluit aan bij wat de situatie in Luxemburg laat zien. Dit werd ook bevestigd door de administratieve rechtbank van Luxemburg, die het verzoek van de jachtvereniging van het land om het jachtverbod stop te zetten, de afgelopen 5 jaren afwees. De wetenschappelijke gegevens en de huidige resultaten van het jachtverbod op vossen spreken duidelijk voor de voortzetting hiervan.

De situatie in Luxemburg en de provincie Saarland bewijst dat de jacht het gedrag van dieren verandert, meestal in negatieve zin.
Met name roofdieren hebben een belangrijke invloed op een ecosysteem. Wolven en vossen worden vaak de doktoren van het bos genoemd, omdat ze bij voorkeur jagen op zieke en oude dieren. Dit verhoogt de algehele gezondheid van bijvoorbeeld hertenpopulaties. Bij afwezigheid van natuurlijke vijanden worden jagers geacht in deze rol te treden. In werkelijkheid is het echter vaak het hert met het grootste gewei waarop wordt gejaagd, niet de zieke of oude dieren.

Vossen reageren met meer jongen op intensieve jacht.

Tekst en beeld
Remco Stunnenberg

Thijs Devlin,

"Opvang van wilde dieren in nood is een morele plicht"

In de groene omgeving van het Gelderse Doorwerth verrijst dit jaar de Wildopvang met de prachtige naam Avolare (Uitvliegen). Wilde dieren die bijvoorbeeld door ziekte of verwonding tijdelijk niet meer zelfstandig in de vrije natuur kunnen leven, worden hier opgevangen, gerevalideerd en gerehabiliteerd.
Ook educatie, kennisdeling en natuurbescherming hoort bij de missie van Avolare. Argus ging een middag op bezoek en sprak met directeur Thijs Devlin.

Interview

We nemen plaats in een van de bouwketen die uitkijkt op het prachtige gebouw in aanbouw. Dit circulaire pand, dat zowel energieneutraal als natuurinclusief is, is nu al een lichtend voorbeeld van duurzaam bouwen. "Daar waar dierenliefhebbers reikhalzend uitkijken naar dit project, moeten jagers en menig boswachter er niets van weten," vertelt Thijs terwijl hij de koffie neerzet voor zijn gasten. "Waar zij van mening zijn dat je dieren moet afschieten, voelen wij de morele verantwoordelijkheid wilde dieren in nood op te vangen en uiteindelijk terug te brengen waar ze thuishoren; in het wild."

Thijs, 29 jaar jong, is al ruim acht jaar betrokken bij Avolare. Daarvoor werkte hij als vrijwilliger bij een wildopvang in Den Helder. "Daar heb ik niet alleen veel geleerd, ik heb er ook gezien dat de opvang van wilde dieren in mijn ogen anders moet, wil je het echt levensvatbaar houden. Om er echt een succes van te maken, moet je het combineren met andere zaken."

Wildopvang 2.0

Samen met een collega van de wildopvang in Den Helder droomde hij regelmatig over de wildopvang 2.0, zoals hij het typeert. En ook nadat hij Den Helder achter zich had gelaten voor zijn studie Biologie aan de Wageningen Universiteit bleven de gedachten over die variant levend. "Totdat ik een artikel las in een lokale krant over plannen voor een wildopvang in deze regio. Toen dacht ik: jammer, laat maar varen, iemand anders heeft het idee al opgepakt."

Alles veranderde echter toen hij op straat een verzwakte kat aantrof en de dierenambulance belde. De chauffeur was Gert-Jan Nefkens, de man over wie hij had gelezen. Thijs vertelde Gert-Jan vervolgens over zijn ambities, ideeën en ervaringen en ze hadden een klik. "Laat ik het zo zeggen: Gert-Jan is een vermogend man vol ambities, ik heb de ideeën én de ervaring. Gert-Jan vroeg mij om bij de dierenambulance te komen werken, dan konden we vanuit die positie gaan werken aan de daadwerkelijke realisatie van Avolare."

Dik acht jaar later was er echter nog steeds geen opvang en werkte Thijs nog altijd bij de dierenambulance. "Geld voor de realisatie was het probleem niet. We konden om uiteenlopende redenen echter maar geen geschikte locatie vinden. We hebben ook regelmatig op het punt gestaan om er mee te stoppen. Gelukkig liepen onze dip- en piekmomenten niet synchroon. Zo konden we elkaar steeds weer moed in praten en na zeven jaar kwam gelukkig het verlossende woord en konden we op deze locatie aan de slag."

Eind 2018 werd de stichting officieel in het leven geroepen en begon ook de zoektocht naar een architect. "Dat moest een architect zijn die echt aansloot bij onze plannen en ambities, een gelijkgestemde die onze droom deelt; we willen de wereld mooier achterlaten dan toen we hem aantroffen. Daar zoeken we medestanders bij."

Bundelen van krachten

Eerder al gaf Thijs aan dat Avolare 'het echt anders gaat doen dan andere wildopvangcentra'. "Zonder negatief te willen doen over mijn ervaringen in Den Helder, maar daar werd pijnlijk duidelijk dat er in de wereld van de wildopvang heel weinig geld is. Wij hebben het geluk dat we dankzij Gert-Jan een gloednieuw centrum tot onze beschikking hebben. Daardoor kunnen we op een bepaald niveau van start gaan. Dat maakt het bijvoorbeeld makkelijker om sponsoren aan te trekken. Die zijn nodig om de trein daadwerkelijk rollende te houden. Door gebrek aan geld kwamen we in Den Helder echt niet verder dan opvang alleen, terwijl ik van mening ben dat je daarnaast veel meer initiatieven moet ontplooien. Vanuit die gedachten ontstond het idee om van Avolare een expertisecentrum te maken met als doel het bundelen van krachten. Zo ontstond ook het idee er een educatief centrum bij te betrekken. Immers, opvang is slechts de genezing, dat wil je eigenlijk voorkomen. Via educatie kan je veel leed tackelen. Denk daarbij aan heel simpele, kleine dingen; bladeren opruimen in je tuin. Waarom juist wel of niet? Nou, egels gebruiken die bladeren bijvoorbeeld voor hun winterslaap. Wel of niet je heg snoeien en wanneer wel of niet? Onze zomers worden steeds droger, hoe kun je dieren helpen om toch aan voldoende water te komen? Dat soort dingen willen we gaan vertellen. Niet alleen op basisscholen zelf maar juist ook door de kinderen naar hier te halen. Én door lespakketten aan te bieden. Daarnaast gaan we ook allerlei maatschappelijke activiteiten ontplooien, waarbij we bijvoorbeeld mensen met een verstandelijke beperking een dagbesteding bieden. De denkbare combinaties met ons thema dier en natuur zijn eindeloos."

'Natuurbeheer door de jacht is fout'.

Dieronterend

"Het primaire doel van Avolare is en blijft uiteraard het opvangen van wild," vervolgt Thijs, "tot vossen en dassen aan toe. Alleen herten, reeën en zwijnen kunnen we hier helaas voorlopig nog niet opvangen. Daarvoor heb je een speciale vergunning nodig. Zelfs een dierenambulance mag een aangereden ree, hert of zwijn niet meenemen. Die worden na een aanrijding eigenlijk standaard door een jager doodgeschoten, terwijl dat lang niet altijd noodzakelijk is. Maar als gezegd, de dierenambulance kan er niets aan doen en mag, indien dat nodig is, zo'n dier ook niet uit zijn of haar lijden verlossen. Voordat er dan een dienstdoende jager ter plekke is die dat wel mag, ben je soms uren verder. En al die tijd ligt zo'n dier te creperen. Dieronterend."

"Zoals ik al vertelde vinden jagers ons initiatief helemaal niets. Geld uitgeven voor het opvangen van wilde dieren… Daar worden de dieren in hun ogen niet beter van. En, horen we ook heel vaak, we moeten de natuur de natuur laten. Daar ben ik inderdaad ook helemaal voor. Sterker, ik ben van mening dat een opvang als dit helemaal niet nodig zou moeten zijn. Mensen brengen echter zoveel schade toe aan de natuur, dat het simpelweg onze plicht is om iets terug te doen.

Hoe vaak hoor je niet dat 'de dieren over de weg lopen'. Nee, wij leggen wegen aan dwars door de gebieden van de dieren... Al die gebieden zijn bovendien postzegeltjes geworden met als gevolg dat het wild geen kant meer op kan. En dus is het onze volle verantwoordelijkheid om die wilde dieren niet nog verder te laten stikken. Ik durf mijn hand ervoor in het vuur te steken dat negentig procent van de dieren die hier straks binnen komen op wat voor manier dan ook slachtoffer zijn geworden van menselijk handelen. Dieren die echt ziek zijn, kruipen weg en sterven in stilte. Die vind je nooit meer terug. Wat hier binnen gaat komen, zijn dieren die aangereden zijn, aangevallen door een loslopende hond, vergiftigd, 'gevangen' in plastic en ga zo maar door..."

Minder voedsel? Dieren passen zich aan.

"Natuurbeheer in Nederland is volledig geregeld rondom de jacht", vervolgt Thijs. "Dat moet en kan echt anders. En nee, we willen niet in de activistische hoek gaan zitten. Daarmee zouden we te veel mensen afschrikken. Avolare moet een plek zijn waar iedereen zich thuis voelt. Daarom ook willen we het laagdrempelig houden. Zo sprak ik recentelijk met iemand die helemaal niets heeft met natuur en dieren. Maar goed, ook met die mensen willen wij in gesprek gaan en in gesprek blijven. Kortom, ook voor die mensen staat hier de deur altijd open. Bij dat soort mensen valt bovendien meer winst te behalen dan bij mensen die ons volledig steunen en begrijpen."

Het brengt Thijs bij het kromme systeem dat we op het gebied van wildopvang in ons land hebben. "Wanneer een huisdier aan de wandel gaat en de eigenaar is niet te vinden, dan is dat huisdier voor de wet een gevonden voorwerp. De overheid heeft als plicht een gevonden voorwerp twee weken te bewaren. Het dier wordt dan ondergebracht bij een asiel. De overheid bekostigt die zorg. Daarnaast hebben wij, alle burgers van dit land, een zorgplicht voor alle dieren. Dus ook voor alle wilde dieren. Maar daar mogen we als burger niets mee, maar we moeten er wel iets mee... Hoe krom is dat? Daar gaat Avolare op inzetten! Luister beste overheid, we hebben die plicht, maar niemand neemt verantwoordelijkheid. Wij wel, mag daar iets tegenover staan beste overheid? Nu gaan er kapitalen voor het faunabeheer naar de jachtlobby. Haal daar maar geld weg en breng het hier maar naartoe. Daar gaan wij voor strijden om zo een deel van onze exploitatie te bekostigen."

Jacht, het woord is regelmatig gevallen. Thijs is er duidelijk over. Wanneer je een jager vraagt waarom hij op bijvoorbeeld wilde zwijnen jaagt, krijg je als antwoord dat hij die wel moet afschieten om de populaties te beheren. "Onzin", zegt Thijs. "Afschot met als argument populatiebeheer is een pure leugen. Wanneer jij moet afschieten, ben je gewoon een slechte terreinbeheerder. Als dieren geen kant op kunnen en er te veel komen, daalt de populatie vanzelf. Wanneer je gaat schieten, gaat de reproductie juist omhoog. Dieren passen zich altijd aan het voedselaanbod en de grootte van hun leefgebied aan. Zo mooi is de natuur. Wanneer er onvoldoende voedselaanbod is, trekken ze weg. Maar wat doen wij mensen? We voeren bij, sluiten gebieden af en schieten vervolgens jaar in jaar uit het wild af! Dat is echt de omgekeerde wereld! Daarover ga ik graag het gesprek aan met mensen. Niet om mijn gelijk te halen, maar om te kijken of we samen een manier kunnen vinden om op een diervriendelijke manier aan ons gezamenlijke doel te werken: het beschermen van de natuur en haar dieren."

Jagers vinden het niks.

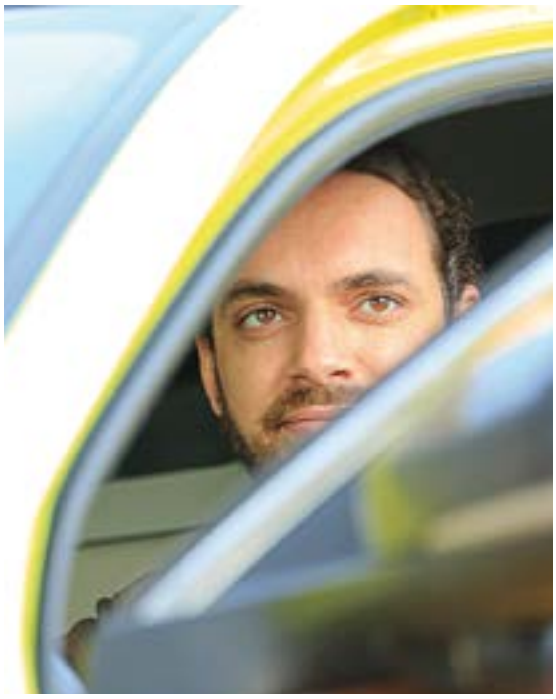

Ban de wildlijst

Tekst en beeld
Remco Stunnenberg

Recent maakte ik een lange wandeling door het mooiste bos van Nederland, het Speulderbos. Ik was zo aan het genieten van al het moois om mij heen - die prachtige oude, dansende bomen - dat ik de tijd volledig uit het oog was verloren. Een valkuil waarin ik wel vaker loop wanneer ik in de natuur ben. Niks mis mee natuurlijk. Echter, de zon was al aan het zakken en ik had nog zeker een dikke drie kwartier te gaan voordat ik bij mijn auto zou zijn. En zoals we weten, is het verboden om ons na zonsondergang of voor zonsopgang nog in natuurgebieden te begeven. Dat voorrecht is alleen boswachters en jagers gegeven. Wij gewone stervelingen daarentegen zijn in overtreding wanneer we in het donker in een natuurgebied zijn. Want ja, we zouden het wild dan wel eens kunnen verstoren…

Terug naar mijn wandeling. Het was inmiddels donker en ik was nog niet terug op de parkeerplaats. In de verte hoorde ik de even karakteristieke als spookachtige roep van de bosuil. Het was genieten met hoofdletters. Totdat ik, eveneens in de verte, een knal hoorde. En nog één, en nog één. Het was overduidelijk wie er verantwoordelijk waren voor deze wrede verstoring: jagers! Van het ene op het andere moment veranderde dat prachtige, eeuwenoude, bijna hemelse bos in een schiettent.

Mijn gedachten dwaalden af naar een gesprek dat ik enkele dagen daarvoor had gehad met een collega natuurfotograaf. Hij reageerde vol ongeloof toen ik hem vertelde dat je in ons land voor de lol dieren mag doodschieten. Dat noemen we plezierjacht. Weliswaar heb je er een jagersbrevet voor nodig, maar vervolgens hoef je geen enkele reden te hebben om hazen, konijnen, houtduiven, fazanten en wilde eenden af te knallen.

Naast die collega natuurfotograaf zijn er heel veel mensen die zich niet realiseren dat er in Nederland voor het plezier gejaagd mag worden. Dieren die door de overheid op de zogenaamde wildlijst zijn gezet, mogen zonder enige reden geschoten worden. Het gaat als gezegd om de haas, fazant, wilde eend, houtduif en het konijn. En dan te bedenken dat het met de fazant en wilde eend in Nederland helemaal niet goed gaat. En onlangs kwam daar het verontrustende nieuws bij dat haas en konijn zelfs op de Rode Lijst zijn geplaatst waar ze worden aangemerkt als 'gevoelig'.

Velen realiseren zich niet dat in Nederland voor het plezier gejaagd mag worden.

Ik vind het dan ook rondduit schokkend dat de politiek ervoor kiest om een beleidsinstrument als de wildlijst, waarmee je plezierjacht mogelijk maakt, in stand te houden. Helemaal als het niet goed gaat met de dieren die daar op staan. De wildlijst was in het verleden nog veel langer en elk dier dat hierop stond, zoals de patrijs en het korhoen, kwam vroeg of laat in de problemen. Dat zie je ook nu weer gebeuren. Dit instrument is kortom failliet en wat mij betreft misdadig! Maar ondertussen was ik in overtreding…

Dat is de jas van een dier, niet van een mens!

Heb je wel eens jassen met een vachtje aan de capuchon gezien? Mensen vinden dat mooi of een beetje stoer. In hele koude gebieden, versierden mensen vroeger hun jas met een bontrand. Bont is de vacht van dieren, die moet je niet gebruiken

De meeste mensen in Nederland willen ook helemaal geen echt bont aan hun capuchon. Toch kopen ze het vaker dan ze denken. Dat komt omdat ze het verschil niet zien tussen echt bont en nep. Zou jij het verschil wel zien? Het staat namelijk vaak niet op het etiket. Vroeger was het ook heel erg duur. Zodra je de prijs zag, wist je wel dat het vachtje aan een dier behoorde. Maar al een tijdje worden vachten van honden, katten of wasbeerhonden steeds vaker gebruikt en daar zijn er zoveel van, dat bont niet duur meer is. Het zit niet alleen aan capuchons en kragen van jassen maar die zachte sleutelhanger of muts met die pompon er aan is ook vaak van dierenvacht. Of speeltjes voor de kat. Daar zit vaak vacht aan. De dieren worden gefokt of gevangen met klemmen. Dit gebeurt voornamelijk in de Verenigde Staten, Canada en Rusland. Echter, het meeste goedkope bont komt uit China! Maak de puzzel en kijk hoeveel jij weet van de bonthandel!

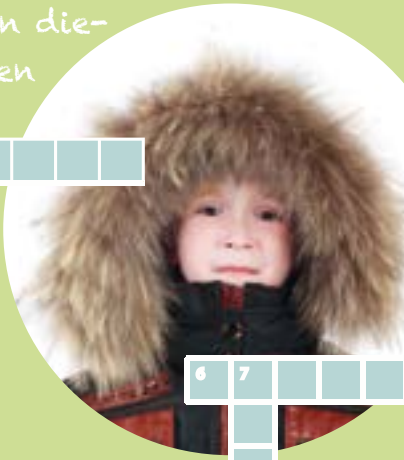

nerts

Horizontaal:

1. Aan dit deel van je jaszit vaak echt bont terwijl mensen denken dat het nep is
3. Moet je een product kopen als je niet weet of het bont echt of nep is?
5. Ik mag in Nederland niet gevangen of gefokt worden voor mijn vacht, maar het mag wel verkocht worden
6. Borstels worden vaak gemaakt van mijn haar
8. Fur Free Alliance
11. Zo wordt het dragen van bont ook wel genoemd
12. In deze Nederlandse provincie wonen wasbeerhonden in de vrije natuur
13. Coyotes worden altijd in het wild gevangen voor hun vacht. Dat gebeurt hiermee
15. Ik word gefokt voor mijn vacht en krijg nu vaak corona

Verticaal:

1. Hier komst het meeste goedkope bont vandaan
4. Hier mag je dieren niet vangen voor hun vacht maar het mag wel verkocht worden
7. Ik word vaak aangezien voor een beertje maar ik ben een hond
8. Konijnenbont komt vooral uit dit Europese land
10. Alternatief voor dierenvacht
14. Op dit kattenspeeltje met een staartje, wordt vaak echt bont geplakt maar dat staat niet op het etiket

Foto's: Bont voor Dieren

konijn

wasbeerhond

vos

coyote

Harry Voss

Zwijnen houden jagers voor de gek

De wilde zwijnen in Drenthe houden de gemoederen al maanden bezig. Jagers willen ze graag schieten, maar de provinciale Boa's staan dat niet toe. Zou voor de jagers ook zonde zijn om dit buitenkansje te laten liggen. Een van de jagers meldde dat hij er normaal voor naar Duitsland moet. Ik vrees dat we de komende jaren nog veel wilde zwijnen-nieuws uit Drenthe moeten plaatsen!

Cartoon: Bruno Haberzettl

Boeren en jagers

Jagers gaan rond een perceel mais liggen en de boerenjager maait zijn maïsveld tot de wilde zwijnen, maar ook de hazen, konijnen en reeën dan in paniek het perceel uit vluchten. Heerlijk sportief en dieronterend.
(Nieuwsblad van het Noorden)

Corona wild

In de Telegraaf noemen ze een jager een "Natuurhobbyist", terwijl Wim Jonckheere uit het Belgische Zemst sinds corona steeds meer vrijende koppeltjes voor zijn camera's krijgt. Hopelijk strekt onze Faunabeschermings arm verder dan onze grens en worden de natuurhobbyisten snel natuurbeschermer!
(Telegraaf)

Jachthutten ook afsluiten

In natuurgebied De Stippelberg bij het Brabantse dorpje De Rips is een vogeluitkijktoren met linten afgezet. Hoog tijd dat ze die ook bij jachthutten

gaan gebruiken, ook na corona. In het veld hebben wij nog geen afgesloten hoogzit of jachthut aangetroffen.
(Brabants Dagblad)

Hypocrisie

Hypocrisie ten top of gewoon volksverlakkerij. Jagers die uit Kromme Rijn die deze borden ophangen met tips voor wandelaars om de dieren te beschermen, zodat ze ze later fijn kunnen afschieten.

De buit van de vos

Nog meer hypocrisie

Verheugende berichten in het clubblad van de jagers! Ze hebben inmiddels een vaste rubriek met de hoopvolle naam "Aan de wilgen"!
Dat zijn jagers die bekeerd zijn of geen zin meer hebben in de jacht. Hans Bulder, een jager/schilder bekent dat hij in 2014 zijn geweer aan de wilgen heeft gehangen: "De schilder en de jager kwamen met elkaar in conflict. Ik werd een gespleten persoonlijkheid. De jager wilde schieten, de schilder wilde kijken. Soms zat ik avonden lang op een hoogzit te wachten op een overloper en als ie dan eindelijk voorbij kwam lopen schoot ik niet, maar bleef ik er lekker naar kijken. Hopelijk zal deze vaste rubriek een hit worden en kunnen we nog jaren genieten van deze hypocriete verhalen.
(de Jager)

Gestolen traditie of nepnieuws?

Nog een verhaal in De Jager met een zeer moedgevende kop: "Is de Hubertustraditie nog van deze tijd?" Het is nog steeds ongelofelijk dat de jagers dit verhaal en de viering als hun toptraditie zien. Hubertus bekeerde zich tot het christendom na het zien van een stalen kruis tussen de geweistangen van het hert dat hij wilde schieten.

Vlak voordat hij aanlegde, draaide het dier zich om en toonde zijn gewei met het stralend kruis. Hubertus sprak: "Waarom verlies je je tijd met dergelijke bezigheden? Als je je niet tot de heer bekeert, zul je naar de hel gaan". Hubertus knielde en vroeg wat hij moest doen. "Ga naar mijn dienaar Lambertus en doe wat hij zegt", was het antwoord. Uiteindelijk stopte hij met de jacht, werd bisschop en schopte het tot heilige.
(de Jager)

ECOPLAZA verkoopt Hollands wild

Triest dat biologische supermarkt Ecoplaza sinds kort Hollands wild verkoopt. Laten we snel overgaan tot een boycot van deze winkels vol 'verantwoord voedsel'. Hopelijk is het een vergissing.

Nogmaals Zembla

Op 11 februari herhaalt Zembla de uitzending over de koning, met daarin veel aandacht voor zijn onthutsend gedrag met betrekking tot het Kroondomein. De online-informatie bij de uitzending "Koninklijke Constructies" is bijgewerkt met onder meer het bezwaar dat de Faunabescherming afgelopen jaar heeft gemaakt tegen de subsidiebeschikking. Doel van deze procedure is de jaarlijkse afsluiting van het Kroondomein te stoppen, waarmee dan hopelijk ook een einde komt aan de hofjacht in het Kroondomein.

Cartoon: Jean Gouders

Regelmatig worden wij van De Faunabescherming gebeld of gemaild over schrijnende situaties wat betreft de jacht, en of dat allemaal wel mag. Helaas moeten we vaak antwoorden dat de wetgever de gemelde praktijken toestaat. In ieder geval bieden wij wel een luisterend oor. Zoals ook in het hieronder vermelde relaas, van een bezoeker aan de Hoge Veluwe, op 22 januari:

Bezoek aan de Hoge Veluwe,

Ik vind het heerlijk om mijzelf in de natuur te begeven en foto's te maken van alles wat mij ontroert, verstilt en waar ik mijzelf aan kan verwonderen. Met deze intentie ging ik vandaag ook op pad om te wandelen in park de Hoge Veluwe. Ik kwam echter met een totale deceptie thuis. Toen ik een kopje koffie ging halen bij het restaurant, zag ik op het plein bij het bezoekerscentrum overal reclame voor wild. Wild voor op de BBQ, wild voor mee naar huis, hertenbiefstuk, reeënbiefstuk, wild zwijn rugfilet etc. Mijns inziens was ik in plaats van een natuurpark beland in een openluchtmuseum van de jacht en de daarbij ehorende slager. Dit voelt zo ongelofelijk wrang en 'tegennatuurlijk'.
Ik heb een reactie gekregen van een medewerker van het park en hij vertelde mij dat het overdadig promoten van wild wel moest omdat ze vanwege de Coronacrisis minder inkomsten genereren. Tevens blijven ze met een overschot aan vlees zitten (omdat er heel veel wordt afgeschoten) en daarom zoeken ze 'een commerciële weg' om dit vlees alsnog te kunnen verkopen. Het gebeurt ook wel dat het vlees uiteindelijk wordt weggegooid aldus de medewerker.

Nienke Reuvers

Oplossingen pagina 20:

Horizontaal

1. Capuchon, 3. Nee, 5. Vos, 6. Zwijn, 8. FFA, 11. Martelmode, 12. Limburg, 13. Wildklem, 15. Nerts

Verticaal

1. China, 4. Europa, 7. Wasbeerhond, 8. Frankrijk, 10. Nepbont, 14. Muis

Kogelvrij

Ellen Putman

Foto: Shutterstock

De wolf *(Canis lupus)* is een zoogdier en behoort samen met de vos en de goudjakhals tot de groep van de hondachtigen. In vorm, grootte en kleur lijken ze op een flinke herdershond, maar ze hebben een minder diepe borstkas en een rechte dikbehaarde staart met een zwarte punt.

De wolf is aanhoudend in het nieuws. Positieve berichtgeving, waarbij de terugkeer van de wolf gezien wordt als de kroon op het werk van natuurbehoud. Negatieve berichtgeving, wanneer de wolf schapen heeft doodgebeten. Makkelijk bereikbare schapen en ook geiten staan soms op het menu, maar de wolf geeft de voorkeur aan een natuurlijke prooi zoals ree, wild zwijn en hert, zeker wanneer ze hun territorium hebben gevonden.

Schapenhouders doen er nochtans goed aan om hun dieren te beschermen en zijn dit ook wettelijk verplicht (Wet Dieren). Dit kan met behulp van (elektrische) rasters in combinatie met kuddewaakhonden of door de dieren 's nachts naar een stal te brengen. Dit zijn de enige juiste oplossingen, want de wolf is en blijft kogelvrij en beschermd. Dit is zowel internationaal (CITES- verdrag), als Europees (Verdrag van Bern en de Habitatrichtlijn) als nationaal (Wet natuurbescherming) vastgelegd.

Deze bescherming is belangrijk: voor de wolf zelf en voor ons ecosysteem. Waar wolven zijn krijgen prooidieren niet de kans om alles op te eten, ontstaat met bosverjonging een gevarieerder landschap. Een Russisch spreekwoord zegt dan ook 'Waar de wolf leeft groeit het bos'.